

» Vervolg van pagina C7

ze tegenover een enorme muurschildering van Kurt. „Het leven is als een golf die op de kust slaat, en de dood is de golf die weer terug de oceaan in rolt, terug naar zijn natuurlijke staat”, schreef ze vorig jaar rond deze tijd op Instagram. „Verlies is de ultieme leraar. Hou de mensen waar je van houdt iets dicht bij je voor mij vandaag.”

Ik zal nooit echt weten waarom mijn grote held het leven niet aan kon, terwijl het mijne juist zoveel beter werd door dat van hem. Een pijnlijke gedachte: werd hij juist zo'n held omdat hij vroeg doodging? Kurt bleef eeuwig jong, vol idealen. Hij zou nooit verbitterd de Republikeinen gaan steunen of gezapige ouwelullenrock maken, of iets anders om pijnlijk mee van zijn voetstuk te lazeren. Hij werd een mythisch icoon, voor altijd.

Nirvana evengoed. Er zijn geen gitaarbands die niet op de een of andere manier door ze zijn beïnvloed, en ook rap- en popartiesten als Kendrick Lamar, Post Malone, Billie Eilish, St. Vincent, Denzel Curry, Lorde en Lana Del Rey noemen Nirvana belangrijk voor hun muzikale evolutie - en natuurlijk Dave Grohls stadionrockband Foo Fighters. Niet allemaal met dezelfde uitgerekte dynamiek, ruige gitaren of destructieve concerten, maar ze hebben allemaal een bepaalde authenticiteit, die pure wil om iets nieuws te creëren dat tegen de massa of huidige sta-

FOTO: STEPHEN SWIET / REXFEATURES LTD.



Kurt Cobain en dochter Frances Bean

tus-quo ingaat, net als Kurt.

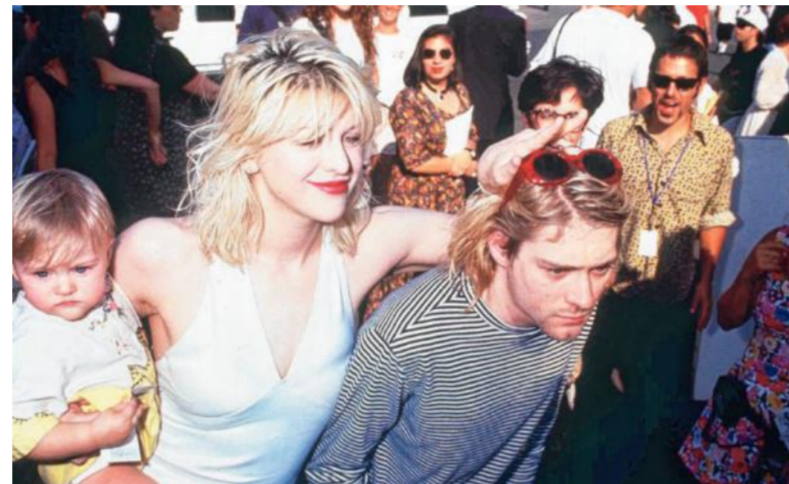
Uiteindelijk is de echte erfenis van Kurt Cobain de muziek, niet zijn dood. *Nevermind* en *Unplugged in New York* zijn canonic albums, *Bleach* en *In Utero* komen dichtbij. In totaal verkocht de band zo'n 75

miljoen albums, en zijn ze een van de best-verkopende acts wereldwijd - nog steeds. Hun shirts zijn mode, te koop in kindermaatjes, als sportkleding en pyjama's. Bezoeken en basisschoolkinderen lopen er nog altijd in en, nou ja, ik ook.



Nirvana in 1991. Krist Novoselic, Kurt Cobain, Dave Grohl.

FOTO: PAUL BERGEN/REDFERNS



Courtney Love en Kurt Cobain en dochter bij de MTV Awards in 1993.

FOTO: FOTOS INTERNATIONAL / REXFEATURES LTD.

Praten over zelfdoding

kan bij de landelijke hulplijn 113 Zelfmoordpreventie. Telefoon 0900-0113 of www.113.nl.

CULTUURDAGBOEK LEVI VAN VELUW

ZONDAG 17 MAART
Zonder context geen kunst

Rond 07.00 uur 's ochtends rijd ik het verlaten terrein van de opslag op. Hier staan honderden schotten, glasplaten, geverfde balletjes, zakken steenkool en meer dan 1.500 replica's van mijn eigen hoofd. Vandaag gaat alles in vier grote vrachtwagens op transport.

In het voorste gedeelte van de opslag zit een wasmachinewerkplaats. Twee mannen werken er onafgebroken aan het opplappen van wasmachines. Als ik langloop denk ik terug aan mijn kindertijd en aan onze tuin vol met vaatwassers, koelkasten en vrieskasten. De plek waar we eindeloos tussen het opgestapelde witgoed verstopte speelden.

Terwijl mijn vader zich dagenlang afzonderde in zijn werkplaats en zich bezighield met de reparaties en het innen van facturen, bepaalden wij onze eigen regels. Ik besef dat de drang naar een vrij beroep waarschijnlijk al op deze jonge leeftijd werd gevormd.

Een bezoek aan de opslag gaat altijd gepaard met gemengde gevoelens. Enerzijds roept het herinneringen op aan mijn jeugd en anderzijds brengt het de kunst terug tot het absolute nulpunt. Want wat blijft er eigenlijk over van kunst als je haar ontdeert van zijn context? In deze troesteloze schuur heb ik al mijn beeldingskracht nodig.

MAANDAG 18 MAART
De reünie

Vandaag voelde als een twaalf uur durende aflevering van *De Reünie*. Iedereen was er. Allemaal leuke mensen waarmee ik de afgelopen vijftien jaar heb samengewerkt, bam, in één keer samen in Laren.

Het is even ongemakkelijk, maar al snel beginnen de verhalen over Frankrijk, waar we in een chateau een eeuwenoude stijkkamer met 5.000 liter zwart water vulden. Hoe iedereen nachtenlang wakker lag met de gedachte dat door een enkele fout driehonderd jaar aan erfgoed in een etmaal zou kunnen worden verwoest, door een tsunami aan zwarte inkt.

Iedereen moet hard lachen als we het hebben over Italië, waar we op eco strobedden sliepen en we vergingen van de rugpijn. Behalve René, want die had dankzij zijn antroposofische opvoeding vroeger ook zo'n matras. Hoe we in een dronken bui zijn haar knipten en de volgende ochtend moesten constateren dat hij was veranderd in de broer van Kim Jong-un. Of de achtbaanrit in een verlaten pretpark, waar het wagentje werd aangevuld met zandzakken en paspoppen, en het bleke gezicht van Stas toen we vertrokken.

Dit keer helaas geen vrije dagen, want we hebben maar acht dagen om dit hele museum te verbouwen. Stipt 09.00 uur moet ik dan toch even de baas spelen en verbreek de gezelligheid. „Okeeee jongens, we gaan beginnen!”

DINSDAG 19 MAART
De metamorfose

Het museum personeel haalt in sneltreinvaart de werken van de voorgaande tentoonstelling uit de ruimtes. Overal staan kisten, palletwagens en steigers. Ik ren als een scheidsrechter zonder fluit van zaal



‘De chique hardhouten vloer bedekken we met 15.000 kilo klei’

Kunstenaar Levi van Veluw (38) bouwde in Singer Laren aan zijn eerste grote overzichtstentoonstelling, getiteld: 'Labyrinth of memories'. „Het ziet er op dit moment uit als het magazijn van een bouwmarkt.”



Levi van Veluw tijdens de installatie van zijn werken in Singer Laren. FOTO'S BRAM PETERAEUS

naar zaal en probeer alles naar behoren te coördineren.

Ik probeer mijn hoofd koel te houden. Telkens zie ik mijn assistenten de gang in komen met delen van installaties. Een groot deel hebben we afgelopen maanden gemaakt, maar er zijn ook kunstwerken die ik zelf al vijftien jaar niet meer heb aangeraakt.

Ik roep: „Voorzichtig, die balletjes zijn breekbaar”. En: “Kijk uit voor de hoeken van de spiegels!”

Normaal hangen in dit museum enkel schilderijen aan een muur. Maar nu zal de chique hardhouten vloer bedekt worden met terracottakleurige panelen en 15.000 kilo gemarmerde klei. De vers gestucte

muur wordt ondergesmeerd met blauwe latex en het hightech plafond wordt verborgen onder bruin textiel.

Het museum personeel kijkt met grote argwaan naar deze totale transformatie van hun zo geliefde museum. De projectleider kijkt mij angstig aan: „Het lijkt toch heel anders dan op de foto's, alsof jullie de hele Praxis hebben leeggehaald...” Ik begin ook even te twijfelen. Het ziet er op dit moment inderdaad uit als het magazijn van een bouwmarkt.

DONDERDAG 21 MAART
Het lijmpistool

Twaalf jaar geleden maakte ik drie installaties, geïnspireerd op nachtmerries uit mijn jeugd. Eén van deze installaties omvat mijn vroegere slaapkamer waarvan de muren en alle objecten zijn beplakt met meer dan 10.000 houten ballen. In 2016 kocht Museum Arnhem dit kunstwerk. Voor deze tentoonstelling hebben we het in bruikleen.

Ik mailde al een paar keer heen en weer met de vraag of het echt nodig was. Ja het was echt nodig, het was een vast protocol waar niet van afgeweken kon worden: de installatie van het kunstwerk moest bijgevoerd worden door een collectiemedewerker van het museum. Dat deze medewerker nog nooit een opbouw van het werk had bijgevoerd en dus geen benul had van welk schroefje waar hoorde, deed niet ter zake.

Terwijl ik de zaal in wandel om te kijken hoe het proces verloopt, zie ik een paar houten ballen over de grond rollen. Mijn kennis van lijm was in de beginjaren van mijn carrière nog onderontwikkeld, dus lijmde ik de 10.000 houten ballen vast met hete lijm. Ik zie de collectiemedewerker driftig aantekeningen maken in zijn blocnote, lichte paniek. Als hij na een aantal seconden weer opkijkt zitten de ballen alweer op hun plek en steek ik onverstoordbaar het lijmpistool terug in de gereedschapskist. Toch een fijn idee, dat ze mijn installatie zo zorgvuldig behandelen.

Elk onderdeel moet exact zo blijven als ik dat ooit bedoeld had. Wel raar, het voelde nog wel mijn kunstwerk, maar dat was het niet meer.

DINSDAG 26 MAART
De opening

Mijn kinderen vinden mij een cultuurbaarder. Waarschijnlijk zou je verwachten dat een museum tot de natuurlijke biotoop van een kunstenaar behoort. In mijn vrije tijd loop ik er het liefst met een grote boog omheen. In een museum denk ik vooral aan werken, ik kan er niet onbevange rondlopen. Dus laat ik dat deel van de opvoeding graag aan mijn vrouw over.

Vandaag was een uitzondering, want het was mijn eigen opening. Zo veel mensen, een hele theaterzaal vol, mijn vrouw en kinderen, mijn familie, vrienden, assistenten, verzamelaars, mijn dierbare galeriehouder Ron en alle andere trouwe volgers van mijn werk. Het was een race tegen de klok om alles binnen een week op te bouwen, spierpijn, wallen en een gekneusde voet, maar wat een ontlading. In een volle zaal ontvang ik de Singerprijs en vertel ik over de tentoonstelling.

Daarna assesseer ik zoveel complimenten dat ik de volgende dag met een kater wakker wordt. Vandaag weer even alles relativeren, gelukkig ben ik daar best goed in.

Advertentie

PROMS: SPRING IS IN THE AIR

Het lentegevoel – tintelend fris en vol energie - is nooit beter in muziek gevangen dan door Vivaldi. *De lente* en *De zomer* van de *Vier jaargetijden* komen voorbij!

19 april 20.30 uur
de Doelen, Rotterdam
tickets vanaf €17,50

Met Kira van der Woerd (19) als solist, prijswinnaar van het Nederlands Vioolconcours 2024.



rpho.nl/lente



More Culture Diary

NRC is a daily morning newspaper published in the Netherlands by NRC Media. It is generally accepted as a newspaper of record in the Netherlands. 188,500 copies, putting it in 4th place among the national dailies.

Artist Levi van Veluw transforms Singer Laren: 'We're covering the posh hardwood floor with 15,000 kilos of marbled clay.'

Levi van Veluw

Artist Levi van Veluw (38), constructed his first major retrospective at Singer Laren, titled: *Labyrinth of Memories*. 'It currently looks like the warehouse of a hardware store.'

3 April 2024 at 12:06

Reading time 4 minutes

Without context, no art.

At around 07:00 in the morning, I drive into the abandoned storage facility. Here lie hundreds of partitions, glass panes, painted balls, bags of coal, and over 1,500 replicas of my own head. Today, everything is being transported in four large trucks.

The front part of the storage facility houses a washing machine workshop. Two men work there, continuously repairing washing machines. As I walk by, I think back to my childhood and to our garden full of dishwashers, fridges, and freezers.

The place where we endlessly played hide-and-seek among the stacked white goods.

While my father spent days secluded in his workshop, handling repairs and collecting bills, we made our own rules. I realise that the desire to be self-employed likely began to take shape at this young age.

A visit to the storage facility is always fraught with mixed feelings.

On the one hand, it evokes memories of my childhood; on the other, it resets the art to absolute zero. For what actually remains of art when you strip it of its context? In this dreary barn, I need all my imaginative powers.

The reunion

Today felt like a 12-hour episode of *The Reunion*. Everybody was there.

All the nice people I've worked with over the past 15 years, wham, all together, all at once, in Laren. It's awkward for a moment, but before long the stories begin about France, where we filled an ancient period room in a chateau with 5,000 litres of black water. How everyone lay awake for nights, fearing that a single mistake could destroy three hundred years of heritage within a 24-hour period, in a tsunami of black ink.

Everyone laughs heartily when we talk about Italy, where we slept on environmentally-friendly straw beds and the back pain was absolutely unbearable. Except René, who, owing to his anthroposophical upbringing, also used to have such a mattress. How we cut his hair in a drunken stupor, only to discover the next morning that he looked like Kim Jong-un's brother. Or the rollercoaster ride in an abandoned amusement park, where the trolley was weighted down with sandbags and mannequins, and Stas's pale face as we set off.

This time, unfortunately, no days off as we only have eight days to convert this whole museum. At 9 a.m. sharp, I have to take charge and break up the fun. 'Okay guys, let's get started!'

The Metamorphosis

The museum staff removes the works from the previous exhibition from the rooms at breakneck speed. There are crates, pallet trucks and scaffolding everywhere. I'm running from hall to hall like a referee without a whistle, trying to coordinate everything properly. I try to keep my cool. Time and again, I see my assistants carrying parts of installations into the corridor. Much of it we created in the past few months, but there are also artworks I myself haven't touched for 15 years.

I call out, 'Careful, those little balls are fragile!' And, 'Watch the corners of the mirrors!' Normally, there are only paintings on the walls in this museum. Only now, the posh hardwood floor will be covered with terracotta-coloured panels and 15,000 kilos of marbled clay. The freshly plastered wall is covered with blue latex paint, and the high-tech ceiling is hidden by brown fabric.

The museum staff regard this complete transformation of their beloved museum with considerable suspicion. The project manager looks at me anxiously, 'It looks vastly different from the photos, as if you've emptied out the entire Praxis...' I'm also starting to have some second thoughts. True, it presently does look like the warehouse of a DIY store.

The glue gun

Twelve years ago, I created three installations inspired by childhood nightmares. One of these installations includes my former bedroom, where all the walls and objects are covered with more than 10,000 wooden balls. In 2016, Museum Arnhem acquired this artwork. It is on loan for this exhibition. I already emailed back and forth a few times asking if it was really necessary. Yes it was really necessary, it was a set protocol that could not be deviated from: the installation of the artwork had to be attended by a museum collection assistant. The fact that this assistant had never participated in the setup of the work and therefore had no clue as to which screw belonged where was irrelevant.

As I walk into the hall to watch the process, I notice a few wooden balls rolling on the floor. My knowledge of glue was still relatively underdeveloped in the early years of my career, so I glued down the 10,000 wooden balls with hot glue. I watch the collection assistant frantically making notes in his notepad, mildly panicking. When he looks up again after a few seconds, the balls are already in place, and I return the glue gun to the toolbox, unperturbed. Still, it's nice to know that they treat my installation with such care.

Every part must remain exactly as I originally intended. Strange though, it still felt like my artwork, even though it no longer was.

The opening

My children consider me a cultural barbarian. You would probably expect a museum to be part of an artist's natural habitat. In my spare time, I prefer to navigate around it with a

wide berth. In a museum, I mainly think about work, I cannot wander around freely. So I am content to leave that part of the education to my wife.

Today was an exception as it was my own opening. So many people, an entire theatre hall full: my wife and children, my family, friends, assistants, collectors, my dear gallery owner Ron, and all the other loyal followers of my work. It was a race against time to build everything up within a week, with sore muscles, baggy eyes and a bruised foot, but what a release. In a packed hall, I accept the Singer Prize and talk about the exhibition. Then I receive so many compliments that I wake up the next day feeling hungover. Today I just put everything back into perspective, luckily, I'm pretty good at that.